

Escultura de la Ruta del Ferro

Borda a Ordino

Font de Ferro

Mola i serradora de cal Pal

Escultura

no et perdís...
l'església de Sant Martí de la Cortinada, tot un símbol de les valls, tant per la seva riquesa romànica, artística i cultural com pels detalls de ferro. Les reixes de l'altar major i de les capelles laterals de l'església de Sant Martí de la Cortinada són bona mostra de la capacitat de la farga andorrana en el treball amb el ferro forjat. A la porta d'entrada, també s'hi aprecien altres elements de ferro, que deixen palesa la capacitat per a l'obtenció de peces que combinen gran consistència amb interès estètic.

sabies que...
a la mina de Llorts, s'hi aprecien les restes dels treballs de prospecció i extracció del ferro realitzats al segle XIX. Es tracta d'una mina de ferro de 30 metres de profunditat, l'interior de la qual es pot visitar durant l'estiu.

La Ruta del Ferro a Andorra és un itinerari cultural que forma part de l'itinerari transfronterer *la Ruta del Ferro als Pirineus*, el qual va rebre la menció d'honor del Consell d'Europa el mes de novembre del 2004, i coordina activitats amb instal·lacions de Catalunya, Aquitània, Arieja, Guipúscoa i Biscaia.

Al nostre país, aquesta ruta convida el visitant a descobrir els recursos vinculats amb el procés de l'obtenció, la transformació i la comercialització del ferro. Diversos punts d'interès repartits pel territori permeten descobrir una de les activitats econòmiques més importants que es van desenvolupar a Andorra des de principi del segle XVII fins a final del segle XIX. Les mines, les carboneres, l'hàbitat miner i siderúrgic i les fargues en són alguns exemples.

Des de la Farga Rossell es pot seguir i descobrir altres indrets relacionats amb el món del ferro: la mina de Llorts, el camí dels traginers, amb un itinerari escultòric que homenatja aquests homes de ferro, la casa Areny, casa d'un dels majors propietaris de fargues, o bé els productes manufacturats de les ferreries andorranes, com els que es poden contemplar a l'església de Sant Martí de la Cortinada.

TOPONÍMIA

Farga:

Del llatí *fabrica*, "obrador, lloc on es fabrica alguna cosa". Com a apel·latiu, és el lloc on es trobaven les instal·lacions que permetien transformar el mineral (mena) en metall (ferro).

Ruta del Ferro

FITXA TÈCNICA

1h

-101 m

4.240 m

SENYALITZACIÓ DEL RECORREGUT

GR11

DIRECCIÓ EQUIVOCADA

TOPOGUIA

LLOC	DISTÀNCIA DESNIVELL	TEMPS	COORDENADES	DESCRIPCIÓ
1 MINA DE FERRO DE LLORTS 1.431 m	-- (--)	--	N42 35.997 E1 31.954	Se surt de davant de la mina de Llorts, pel camí indicat que davalla seguint el Valira.
2 PONT DEL VILARÓ PUNT DE REPÒS 1.397 m	1.900 m (-34 m)	15'	N42 35.601 E1 31.619	Al llarg d'aquest tram, es pot gaudir de la presència de les escultures de la ruta del ferro. Es passa sota el poble de Llorts i s'arriba al pont del Vilaró.
3 PONT D'ARANS 1.360 m	850 m (-37 m)	45'	N42 34.935 E1 31.242	Passat aquest punt, se segueix el descens seguint la vall tot passant per grans prats i deixant a esquerra diferents camins que ascendeixen a la vall de l'Ensegur. Per un suau descens s'arriba al pont d'Arans.
4 SANT MARTÍ DE LA CORTINADA 1.330 m	4.240 m (-30 m)	1h	N42 34.606 E1 31.069	Passat aquest punt, se segueix baixant per un agradable corriol que acostia al poble de la Cortinada, just davant de Sant Martí de la Cortinada.

TORNADA

El retorn s'efectua pel mateix recorregut. També es pot fer una combinació de vehicles, deixant un vehicle al punt d'arribada.

PERFIL DEL RECORREGUT

